

Ольга СЛОБОДЯН

здобувачка освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – Юрій БОГАЧ, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
Західноукраїнського національного університету

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

В умовах трансформації системи публічного управління в Україні та реалізації реформи децентралізації особливої актуальності набуває питання удосконалення організації діяльності органів місцевого самоврядування як базового інституту публічної влади на місцевому рівні. Саме органи місцевого самоврядування забезпечують реалізацію принципів народовладдя, створюють умови для участі громадян у вирішенні питань місцевого значення та виступають ключовим суб'єктом управління соціально-економічним розвитком територіальних громад.

Необхідність удосконалення організаційних засад діяльності органів місцевого самоврядування зумовлена комплексом взаємопов'язаних чинників, серед яких провідне місце займають трансформаційні процеси у системі публічної влади, розвиток громадянського суспільства, зростання вимог до якості та доступності публічних послуг, а також імплементація європейських стандартів публічного управління. Відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування ефективне функціонування місцевого самоврядування базується на принципах автономії, субсидіарності, повсюдності, фінансової самостійності та участі громадян у прийнятті рішень [1].

Важливе значення у формуванні ефективної системи місцевого самоврядування має принцип децентралізації публічної влади, який передбачає передачу значного обсягу повноважень і відповідальності на місцевий рівень. Законодавче закріплення цих

процесів знайшло своє відображення у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні», який визначає правові, організаційні та матеріально-фінансові основи діяльності органів місцевого самоврядування [2].

Реалізація принципів місцевого самоврядування відбувається через систему методів управлінської діяльності, що застосовуються органами місцевого самоврядування. Традиційно до таких методів відносять переконання, заохочення та примус, однак в умовах децентралізації особливого значення набувають сучасні підходи, зокрема метод уповноваження, партнерства та залучення громадськості до процесів прийняття рішень.

Водночас, попри суттєві досягнення реформи децентралізації, в Україні зберігається низка проблем, що стримують ефективний розвиток місцевого самоврядування. До них належать недостатній рівень інституційної спроможності територіальних громад, обмеженість фінансових ресурсів, диспропорції у розвитку територій, а також недосконалість кадрового забезпечення. У наукових дослідженнях наголошується на необхідності комплексного підходу до подальшого реформування системи місцевого самоврядування [3].

Окрему роль у забезпеченні ефективності діяльності органів місцевого самоврядування відіграє розвиток адміністративного права як галузі, що визначає правові механізми їх функціонування. У цьому контексті особливої актуальності набуває системне оновлення законодавства з урахуванням сучасних викликів, зокрема цифровізації управлінських процесів та підвищення прозорості діяльності органів влади. Важливим напрямом удосконалення діяльності органів місцевого самоврядування є цифровізація управлінських процесів, яка забезпечує підвищення ефективності, відкритості та прозорості діяльності ОМС. Використання сучасних цифрових технологій дозволяє автоматизувати управлінські процедури, розширити доступ громадян до адміністративних послуг, а також створює передумови для розвитку електронної демократії та активного залучення населення до процесів прийняття управлінських рішень [4].

Отже, удосконалення організації діяльності органів місцевого самоврядування є необхідною умовою підвищення ефективності функціонування системи публічної влади на місцевому рівні. Воно сприяє зміцненню інституційної спроможності територіальних громад, підвищенню якості публічних послуг, розвитку місцевої демократії та забезпеченню сталого соціально-економічного розвитку територій. Подальше реформування має здійснюватися з урахуванням європейських стандартів, результатів децентралізації та сучасних викликів державного розвитку. Крім того, цифровізація сприяє підвищенню конкурентоспроможності територіальних громад, формуванню сприятливого інвестиційного клімату та розвитку інноваційної економіки на місцевому рівні. Розвиток цифрової інфраструктури та електронних сервісів є необхідною передумовою забезпечення сталого розвитку територій в умовах сучасних трансформаційних процесів [4].

Список використаних джерел:

1. Європейська хартія місцевого самоврядування: Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036 дата звернення: 06.05.2026.
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> дата звернення: 06.05.2026.
3. Куйбіда В. С., Негода В. А. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія. Київ: НАДУ, 2018. 304 с.
4. Богач Ю.А. Цифровізація діяльності органів місцевого самоврядування як інструмент забезпечення сталого розвитку територіальних громад. *Економічний простір*. 2025. № 201. С. 264–268. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.201.264-268>.